

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 371

Tiltaltes navn: Mallene Askesdatter

Årstall: 1683

Sted: Stavanger i Rogaland

Rådsturetsprotokol fra Stavanger.

(101)

B. nr. 11

1683-84.

1683-86.

a)

Erich Christensen.

Skjært av fangens Hrdi han var beforen i eignen og meidene.
Han blir bedømt for å vara trollmann av flere ridsar, bl.a. av fangen
Haldvor Krøge. Erich Christensen blir dømt til å rommes ridsar
og hans bortebod til å være bispalt Kyr. Maj. —

b)

Marthes Rasmussen.

Prestyret av Erich Christensen, at han hadde forgjort hennar.
Han blir frigjent.

c)

Mallenes Achesdatter.

Beskytt av fangen Haldvor Krøge, for å vara trollkona.
Hun bedyldes til gjengjelds han for å vara trollmann
Hun blir frikjent for beskyldninga, men blir dømt til å
betale vakesmaksninga. Hun tilbakekaldes beskyldninga
mot Haldvor Krøge.

Marthe Klingship (se legg. nr. 10) er nevnt i saken mot
Haldvor Krøge.

d)

Haldvor Krøge.

(En dødsdomsklassemurde, som mens han etter fengslet,
stadig blir fremført i retten, da han har fremkommet med
beskyldninga om Trolldoms både overfor den ene og den andre i
bygden og disse til gjengjelds bestyrlige han for det samme.)

for Stavanger

B. nr. 11

1683 - 1686.

Om omtale deth Christensen betændelse
formeldt, Dateret sydlig d. 17 Novemb.
paa at befndes hørigt fulgt.

Ind Christensens mordet for Rettet, vilk var
hændt, fy mættig at hand i forfaren udj.
at Mæde for Hædret, Gilfot og Haugt
hvor bl. hand bruges offentl. Det er
som et Manifester høres af at røve land

fol. 26^a

Anno 1683 dend 3 Decembr: paa Stavanger
Raadstue war Nærverende Rettet at
betimme udj. velædle och Häyaelsbare Her
Høymands S: Bartholomeus Haagenpus
bijverrelse, velædle Hr President Chri-
stian Gram, och welvise Borgemester
Joen Pfeijf jambt Hans Simmonsen, Jø-
gen Jensen, Hans Döptke, Søren Løren-
sen, Jacob Sonderesen, Peder Berendzen
Mogens Johansen, Laurids Pedersen, Niels
Thrælsen och Peder Endresen.

Høgj. May Rye fængst Mon: Mads Hansen
Holm instillede sig for Rettens beh. indlagde
en skrifflig Rigens Skeping, hvor med ind-
Citeris deth Christensen boende her i byen,
formedelt hand udj. Signer och Maalem skal
werre højndig, formeenis at Hand efter Re-
cepsen vor Straffis, Endnu & Stegodt Claus
Lauridzen och Joachim Lange, at møde och
widre med ded alt det som de herom wi-
derligt er, widere & och Citerit en fange

Erich Christensenfor

A.

fob. 26^a
fob. 26^b

1683 - 1684

Haldvor Krøge, at bekende huus hennem
Om ermelte Erick Christensen bekendelses
er vidende med videre samme Stefnings
formels, Datet sidst abwige 17 Novembr:
som och befinnes hørigt fortjndt.

Erick Christensen mødte for Retten, och be-
kände, at willig at hand er forfahren udj:
at Maale for Noodsoet, Gulsoet och Thraafsoet
huor til hand bruges effernefste Ord: lig-
jons et Mennisches Naafv er, det nefnes hand
først, de skal faae somfru Marie for sig, och
spørge hvor Herre Jesuus Christus, om der ingen
Raad for Noodsoet, Gulsoet och Thraafsoet;
Sæ, jiger vor Herre Jesuus Christus, der er
Høf och Hagedom for aeting vden for døden,
i Naafv Gud fader, Son och Heilig Rand,
huelche vrl Hand bruges imidlerstid hand
maale, som scheer fra Hofiedet och indtil
foderne, Huelcken gerning hand beklinde
at haue oflæb fre, eller flere gange.

Indstyrke Fange Haldvor Krøge beklinde
at Hans Loene bereftet for Hammens huus
Naafv var Birgite Nickelsdatter, Nøget for end,
hun døde, at Erick Christensen i det sted
hand schulde Løge hinde for hinders Guaghet,
Rønde (weddelskabes:) him ordt ved hammens
Kuormod Erick Christensen juarede, Nij, icke
her udj at være sjylig, mens formenode
at jaadant bürde hørigt bewips. Hvor efter
berørke Haldvor Krøge blef tilspurdt, om
Hand vidste nogen videre paa Erick Christensen

Erick
Christensen

Erick Christensen

Hans

fol. 26^a at berende, hvortil hand hænde gange

Suarede Næj, beklaget sig iche at Hafus wide-
nes býrd. Der efters blev fremhædte hænde
Mend Nemlig Claus Lauridzen och Joachim
Lange som densbemning vands at Haldvor
Kroge sagde: at brich Christensen hafde for-
trollet hammen til at flaa sin Hoene ihiel, och
det med en half Runde øb hvor ud brich
Christensen kom noget ondt, hvilken berende
delte scheede af Haldvor Kroge, ongefær en
førken dages tid siden, hvilket Haldvor Kroge
må for Rættens vedgåch. Alt dette beredtes
brich Christensen med sin bed.

Dame Sag optages til paa Thorsdag den 6 De-
cember: forhåkommende, til samme tid hafuer
parkerne igjen at møde och forwendte hnis
Rat et.

fol. 27^a

Berørke Her Bijsfønget hafde och ved Magis-
tratens Stegnepeddel's ladeb opkaldt Hans Lau-
ridzens Hoene Marthe, Raabmüsdafter, at høre
brich Christensens berendelse, och derbil
at juare hnis hñn rimlig aufer, och desom
hndes forseelse i nogen tilfælde schuldle-
fieres; Protesteris at hñn efters Kong: Sta-
füss bør lide med videre Stegnepeddelens
Indhold. Dateris fidsleden 1 Decemb: som
befandtes for Rijndot.

Ibior efters forne brich Christensens bekundte
at hand ongefær halvandet Bar føder, gich
Neden for Rættens i biens March, och hænde
noget Nøde Scharn, som hand ville hafue

fol. 27^a

paa sin egen Hafve, samme tid var indsmelte Marthe Rasmusdatter der och tilfædige, och friende och bande han nem fordi hand
fandset Nøde hæfden, destil hand juarede at
hun icke sylde mere i Nøde hæfden end
hand, der til hun juarede: at hand aldrig
mære schulle derfra bare Nøde hæfd, och da
hand schulle tage Hobben form hand samlede
ud paa Axelen och bare det Neder paa
Hafven, da faldt hand baglendis ofuer
ende och var icke goed for at Ræsse sig syf
och var icke mand til at komme hem i
sit huus, förend hans Hoene ledde han-
nem hem. Natten der efter blev hand
fandzelös, och hafde ingen Rose enten til at
ligge ellers side, och hafde der plæst sit egel
barnebarn i hiel, och hans fodder war bro-
nede som en Orm, och hans Hender optrunede
och blev omfniued, laa des efter ved Sengen
i færtens vægter och hafde icke hans Son
werred, som Klippet haer och Schieg af
Hannem, hafde hand syf det vilige med
Hud och Haar aprofæst, for hvilethen Daugher
hand fuld Kommen beføjlede och Sag gaf
indsmelte Marthe Rasmus datter, och m for
Rettens Klagede ofuer hinde, ofuer gaf ellers
Sagen i afragheden Hender.

Indskrifte Marthe Rasmus datter indskrifte
sig for Retten, och alt dette fuld Kommen be-
neblik, sagde at dridt Christen Bens sidens
dend Rids, fra Marchen hafuer baaret hæfd, det

Brich

Marthe

Rasmusdatter.

Y som hans grunder och Naber
af swect, ocider om Kunde
midne,

fol. 27^b

1683-1686.

fol. 27^a

hand nu sief wedgich, bemelte Marthe Raff-
misdatter formende, at Erick Christensen sen dene
ne Hans angifubje. Længlig bør bewise eller
lide som medbor". Bemelte Her Brige-
fouget begirke her vdiinden eftter Kongf: Sta-
tister en længlig blicke. - Denne Sag

fol. 27^b

optages til = 13 dag Juul förfommende, til
samme tid hafuer parterne igien fr Rettens
at möde, och wedkommende paa baade sider
deris midnesbyrd at indstipre, och fremlegges
eller hvis de til deris Sags bestyrckning er-
aekter bientlig.

Bdangende dend Sag mellom Haldvor Kroge,
och Mallene Echesdatter, Møtte nu igien
i Rettens bemelte Haldvor Kroge, och endnu
medföred Hans forrige beklendelße paa forne
Mallene Echesdatter, hvorpaa hand gierne
wil döe. Berörte Mallene Echesdatter ind-
stillede sig och fr Rettens, och endnu benechbet
Haldvor Kroges beklädding.

Kongf: Maij ¹⁶⁸³ Fouget Monf: Mad, Hanen Holm
fullkommen Prostterede, att eftterdij omel-
te Mallene Eches datter hafuer Sigef Haldvor
Kroge fr Rettens for en Stroldehand som i
Protocolens er infört, at him da samme
hindes Sigelße længlig bør bewise, eller
lide eftter Kongf: Statister.

Denne Sag optages til förfommende 7 Januari
formider hafuer forne Mallene Eches datter
længlig midnesbyrd at lade indstipre, hvor
med him sin beklädding wedbörig Hald-

Mallene
Echesdatter.

Haldvor
Kroge. -

fol. 27^a Krøge Land ofter bewijse. Och Kongj: Maj Bijs-
fouget. Sags ved Rigens Stefning, imidler-
tid wdy Retten at giøre Anhengig, jambt
ellers alt det at fremforschafe, som Sagen
til fornöden oplyśning Land Romme, gaaer
da frem videre hvis Rat er.

Anno 1683 denc 10 Decembris: er Retten holden
paa Stavangers Raadhus af avelædte Her-
lougmænd Sr Bartholomeus Haagensen
avelædt Her President Sr Christian Gram,
welwisse loen Kleij Borgemester Hans Sim-
menssen, fürgen Jerssen, Søren Sofrensen
Hans Røptke, Peder Berrendzen, Jacob Sande-
sen, Lauridsz Pedersen, Mogens Johansen
Peder Endresen och Erich Thruelsen, Loug-
rettemænd her i byen.

Mallene
Sjældstatter.

fol. 28^a

Erich
Christensen.

Erich Christensen, efter Kongj: Statutaryrin Straffes
Belangende denc til i dag optagne Sog Lmel-
lom Kongj: Maj Bijsfouget Monsr Mads Han-
sen Holm paa denc ene och Erich Christensen
paa denc anden side, Nodte nu icke i Ret-
te omrørke Erich Christensen tilligemed
bemelte Hr Bijsfouget, vel Prostperede by
fougedens at meer omrørket Erich Christensen
indstillede sig for Retten och begierte en Ma-
dig dom.

Ba offter til tale gengjwas och denne Sags bejaf-
fenlud, befindes at indstillede Erich Christensen
wyls willig her for Retten hafuer bestimdt,
at Signers och maalen at more forfahrene
och de ord hand til jaadant et forfengelig werch
hafuer brugt offter Hans Münd i Protocolen er

fol. 28^a införts. Da som Guds Aller Heligste Nåfn
her ned bespottes, och mange onföldige folck
snarlig til jaadan Misbrug hand forføres, och
i Guds forschreckelig wrede geraade. Hvilket
w. Straffet at lade hengaae ey forfuarlig an-
fees. Hvorfore om, id. Her Lougmand S^r
Bartholomeus Haagenfens Kärverrelse efter
Lougen, for Rotten affiges: at omrörte brich
Christensen, andre til Merkelig Stempel, efter
Höylig ihue Kommelse, Kong Christianij Güntz
Recepsis Anders bags - 28 Cap: sin boeslod til
Hans Kong: Maj (effter ad ala Lougning gild,
och Procespens be kostning & afdraget:) bör
hafie forbrudt, och Hand for sin Proses
tve Maanders forlōb (efftersom Hans Kär-
verrelse, formedelt en Tag imellom haunem
och Martha Hans Lauridzens som endnu
henger i Proses, til dand bid behöfies) effter
denne doms Lougning for Kyndelse, at Rönne
Rigerne Danmark och Norge samst begge
forfennommene, hvor hand sig ey før effter maa
lade finde, pa fremst hvor hand paagribes
ej höjere Graf vil hafie at formundte.

fol. 31^a (1684)
Dend 7 Januarij Dr Rotten Holden paa
Stofvængs Raadstue af veladle Her President
Sr Christian Gram, welviise foen Pfeiff
Borgmester och Morten Seehufers, Raadmand
och at id. Her Lougmand Sr Bartholomeus
Haagenfens Kärverrelse, Af Lougrettet var

fol. 31^a

och slyftedde Hans Simonsen Ben, Förgen Jensen
Sørens Sørensen, Jacob Sanderson, Jens
Jensen Ben, Claus Lauridsen, Christian Jensen
och Peter Berendzen.

Belangende dand til i dag opstagne sag mellom
Lang: Maij Bijsønget Kong: Næs, Hanju-
Holm och en Mand med Navn Mallene
Achesdatter. Møde om igien i Rette omonelte
her Bijsønget, och framlagde en skrifftlig
Rigens Citation efters for hen gjorde foreleg-
gelse, Hvor med i Rette Citeris for næ Mal-
lene Achesdatter at bewise sin beskyldning
ofuer Haldvor Kroge, eller lide som med
bör. Endnu Citeris Martha Salig förgen
Cortzens, jaaveljom Ambros Aßgudßen
at møde med sine tünde Wanbelige børn
om de noget her til achtet at juare.

Endnu warzel givies omrørte Haldvor Kroges
at juare til sin bekiendelse i Protocolen
indført, med videre des formeld. Daterit
jægtleden 14 Decembr: som befandtes efters
paaschriftens hønglig frkjndt.

Hvor eftter Lang: Maij Bijsønget tilspurde
indkfstte Mallene Achesdatter om hin
efters foreleggelse nogen widnes byrd hafver
ladet indkfstne, sin Sigtselige ofuer Haldvor
Kroge med at bewize. Hærkil hin Sa-
rede at hin hafver Sigts hannem efters
Hans egne Ord. Lang: Maij Bijsønget
Protesterede endnu som tilform, at hin sin
Sigtselje endnu bör bewise eller lide, och allrs
at erstatte all paagaende onskning

Mallene

Achesdatter.

fol. 31^b

fol. 31^b

paa det Hans Kongf: May ey nogen schade schal
lide, begierke der paa en Rettmeßig dom.

Paa Marthe Salig Førgen Cortzens weigne
mödte Hermann Hoyer och forregaf at effter-
di fangen Halduor Kroge hafuer bechylst
Mallene Achesdatter, at hafue forgjort Salig Før-
gen Cortzen forige byschriften med Throldom
at da Frigheden Sagt v-partisch wille
examinere, som for Guds forswarlig rachtes,
och der som him felijldig befindes, at him
da der for Retmeßig maa blifue Straffet.

Ambros Abgudzens Roene Zyr' Øbmünds-
datters mödte for Retten och hafde tilfælde
tiende hinde Sonner, hvor af den dene er
blind och den anden halt, som fangen
Halduor Kroge hafuer bechylst Mallene A-
chesdatter at hafue forgjort, omrørt Ambros
Abgudzens Roene hafuer och icke hafft
nogen Rhatte eller Klammer med hinde.

Fangen Halduor Kroge war och tilfælde
och bef endnu med hans bekendelße her-
vindens i alle maader.

Mallene Achesdatter jagde sig for Halduor
Kroges beplijding gandche at fri werre, och
der som him hanrem for nogen hafuer beplijst
er det scheed af hafft, och af en Ennindelig
Enfoldighed, midste destil aldeelis ingen
Rat.

Kongf: May Beiføngts Protoperede at effterdi
Mallene Achesdatters fragaar sin fælles,
som him for Retten hafuer gjort, formedelt

fol. 31^b

hüulchen bebildring fanger Haldvor Krage,
Hannens efter Her Lougmands med Soren Schrif-
teren och daunemands forefindelße & ofuer
Refuerit, hvor ved Hannens adtschillige be-
kostninger er paabragt. Formedelsz deszen
Karpag formeendte Bijefoungden at omrøbes
Mallene Achesdatter, alde jaaden omkostning
bør betale, desfors ellers hunders fragaalße
jaaledis gjælgig Rand ellers bør anfæs, indfæl-
les til dommernis Retmæssig Kændelße, be-
gierke der paa en fornuftig dom.

Formedelsz ud denne Sag af Kongz: Maij
Bijefouget en Rigens Steping & forhøreret
huis indhold a facben Rand erfahres, ved
hüulchen Karpag er gifuet, at ud Hofuet
Sagen ej nu endelig Rand dømmes. Huor-
fore Sagen til forst Kommende - 24 Januarij
optages, til samme tid hafuer alle Sagen an-
rørende igien at møde och for vende huis
Rat er, Och effterdij fanger Haldvor Krage
endnu meget Hart sin bebildring ofuer
Mallene Achesdatter med blifuer, forelges
Hannens dend samme til berørke tid hørig
at bewisse, at herom siden Rand for Rettis
huis Lougmezzig Rand væcktes.

Dend Sag mellem Kongz: Maij Bijefouget och
Marthe Hans Lauridzens sambt Erich Chri-
stenzen angaaende. Da effterdij Parkerne
de forelagde vindesbijrd til i dag ej hafuer
lædt indfægne, optages Sagen til paa fre-
dag Kloken er klof, for isden hafuer medz
kommende deris vindesbijrd for Kongz:

Mallene

Achesdatter.

Afghenare

Erich

Christensen

fol. 32^a Maj Bijsouget efter Hans Gefning at före
och tage beskriftt samlet for os i Rette at Pro-
ducere schal hov med vidare for Rettes hūs
Löngmeff/Brigt er. —

fol. 32^a Anno 1684 den 14 Januarij av Retten holden paa Staufen.
av Rädstäre.

fol. 33^b Eller av Retten bekendt af weladle Her President
S: Christian Gram, welwisse Joen Pfeiff
Borgmester och Morken Seckmøns Raadmand
ud: weladle och Häyachtbare Ober Löngmand
S: Bartholomeus Haagerups, Kvarnmeister af
Löngrettet, Claus Lauridsen, Hans Simmersen
Jørgen Jense, Søfren Tørsen, Christian
Jensen, Jacob Sondersen, Pedr Berendsen
Alegens Johansen och Jøns Joenssen.

Belangende den 8 i dag optagne sag som fra
sidstleden 11 Januarij fremdels blif opst., f-
mellom Kong: Maj Bijsouget Konf: Nady
Hansen Holm, samt dros Christensen och Mar-
the Hans Erickens.

Möde mi igien i Rette bemelte Her Bijsougets
som referirat sig til sine forige Protestationer
och begeirte der efter en Löngmeff/Brig dom.

Dros Christensen indstillede sig for Retten och
indgaf et Hingsvinde af Staufen. Bijsou-
ging sidstleden - 9 Januarij udsked denne Handel
med Kommande, som alt i acken blifft indfört.

Hans dros sen framkom paa sin Duinnes
weigne och Producerede ligc hündende gen-
part Hingsvinde som forhen er Indfört.

Martie Røpnits-
dares.

—
Erich.

Christensen.

~~För~~fol. 33^b

Berörte Her Rijepoget Prostterede, at Han
nen ald Sagens Anwende omföftning bör
Hildommes.

Erich Christensen
Marthe Bartholomæus-
datter

Das Effer Thibtale ginsjuar och denne Sags
bechaffenheit, Saasom Erich Christensen sin
giordé sichtelige, Hans Erichens Roene
Marthe Bartholomæus datter ey Louiglig hafuer Kündel
ofür bewisse, som videre af det nu i Rette-
lagde thingswindes Hand & fakres, huor af
och fees, at Erich Christensen self for bije-
sings Retten beklindet hafuer, at hand, jeden
hand af Marthe Bartholomæus datter blef skruet, tun-
de Riber Nödeheft, af Rullen paa Hans Hafue,
at hafuer needbaaret, Huorfore wij Hans Sig-
selige hinde til Nachdeel ej hafuer Kündels
Antage, mens nu, idj Her Louigmand S^E
Bartholomeus Haagwicus Narverrelige och
Conventz, for Retten afgørt at meer bemelle
Hans Erichens Roene Marthe Bartholomæus datter
for denne Erich Christensens tilleg, vor Adeelis
siwerre, och derd icke at Romme hinde
paa Erig Nafr acht Röcke til hinder ellers
Schade i nogen maader.

fol. 34^a

Martie Bartholomæus
datter

Erich Christensen
Mallene

Wijchesdatter.

Anno 1684 den 8 februarij er Retten holden
paa Stavanger Raadhus

Den samme leire og de andre lovgivets name vor den 14/1. 1684

Belangende den Sags Inneboron Kongl: Maj: Rijepoget Maj: Stavanger Holm paa den
ene jambt Mallene Wijchesdatter oclt fangen
Haldvær Krige paa den Anden side, huileken

fol. 34^a

Sag fra nyttaleden 24 Januari til i dag blef
optagen, formedelst der udj. indfallende har-
jager formehulig med fangens Haldvor Kroge.
Och mödte mi igien i Retts ommelde Rets
Byfoguet och Protesterede at efter d' for ~~ne~~
Mallene Afchesdatter icke efter foreleggelse
Nogen vidnesbyrd hafuer hæfndt, huor med
hun sin gjorde Sigfylse hafuer Rundet fangen
Haldvor Kroge afuer bewijst, huilehet hem med
ald billighed hafde bürdt, til med efter d'
Haldvor Krogs som mi er forvunder til döde
hinde offentlig for en Brold omunde Sag gifuer
och der paa vil döe, at hun da efter Kong:
Constitutioes bör Straffes och ald Sagens
Anwendung bekräftning at befale, begierde der-
paa en Lougmefzig dom.

Mallene Afchesdatter mödte for Retten och endnu
som Tilform benecligt icke at werre schuldig
udj. hūs Haldvor Kroge. Hunde hafuer tillagt
formendte defore at fri werre for ald Rittale.
Haldvor Kroge endnu som Tilform Tilhod hens
beschijding afuer Mallene Afchesdatter, huor
paa hand melder gierne at wil döe.

Kong: May Byfoguet Mon:z Mdg Hanpen Holm
offentlig tilspurde omrörte fange om nogen
her i byen, formehulig Byfogden pelf, Byf-
och Radbyfchrifueren Cordt Döjen eller
andre, hafuer tilbedet och lochet haunem
at bekende eller vafjige noget, som nogen
indus eller velen byes folches Wapn och Rychte
Ründs werre. Til Nachdeel, at haud det mö

fol. 34^b

Mallene

Afchesdatter

Haldvor Kroge.

fol. 35

fol. 34^b

wille fremfige, Hvor til omrørke fange fåre
de, Nej, idt ud Ringesbe tilfille af nogen i
sig fald at merre forled, och at bje fougden
och Bje schrifuren hanner ikke til nogen
faadant at vifge hafuer tillochet.

Berörte Mallens Achesdatter blef och af Kong:
Maj Bje fougnet tilspurdt, om him kunde bewise
at Haldwot Kroge er en Tholdmand, Huor til
him Siarede, at him ikke faadant kunder
ofterbewise hanner.

Mallene
Achesdatter
—
Haldwot Kroge

Haldwot Kroge.

Sagen optages til Endelig doms til forst. Kom-
shende Thorsdag dend 14 februarij til Endelig
doms, til samme tid hafuer alle med kom-
mende hafuer parkerne igen at møde och
erwarke huis Rat er, Knidlerbid forhaabels
Her Lougmand Bartholomeus Haagenfens
Nærverrelfe efter Lougen.

fol. 35^a

Anno 1684 dend 14 februarij er Retten
holden paa Stavanger Raadstue af Weladde
Her President Sr Christian Gram, och
welwifse Borgemester Jan Speij, idt
weladde Her Lougmand Sr Bartholome-
us Haagenfens Nærverrelfe effter Lougen, til-
lige med war och tilkædde af Lougrettet, Claus
Lauridzen, Hans Simmenzen, Jørgen Jensen
Søren Dørenzen, Christian Jensen, Peder
Berendzen, Jacob Sanderson, Mogens Jo-
hanzen och Jens Foenzen.

Betalugende dend til i dag optagne Sag,

fol. 35^a Mellom Kong: Maj Bijsfänges Mon /^m Nady
Hansen Holm, och Mallene Hchesdatter Møtte
mū eigen ornmelte Her Bijsfänget och refere-
redde sig til sine forige Prokippationer, formeh-
lig formeendte at hūn jaaprembs hūn fra-
fängens Haldwors Kroges sigselfe vil overre Li-
berit, sig der fra efter Lægen med döb at
befri, begierte derpaa en Endelig dom.

Jaa Mallene Hchesdatters sveigne, smøde hinde
Støger Jacob Joenzen, som beretter at Hans
varmoder Mallene Hchesdatter ligges til Sengs
och er Siug, jaa hūn icke kunde møde for
Rettens.

Mallene
Hchesdatter
Mallene

fol. 35^b

Haldwors Kroge.

Fängens Haldwors Kroge møtte for Rettens, och
endnu som tilform beklaget sin forseelse, fore-
gaf at hand i nogle Bar hafuer werret. Dr i
Hofiedet, och muligst salt en deel som icke
kand overre Sandfordig, dog sagde at hand
icke need. Rettens end at hand var hafuer salt.
Sandt paa Mallene Hchesdatter, sagde ellers
at Hans Sogneprest Her Olle, paa Haaland
sagde til Hamm at fängens Haldwors Kroges
nogle Bar hafuer werret. Dr i Hofiedet. End-
lig foregaf, at hūs hand hafuer bestimds
forend Hans dom falde der efter fulle dom-
mome Rette sig.

Da Efters Thiltale gienstuar och denne Sags om-
stændighed, Eftersj indstefte Mallene Hche-
datter endnu icke effter woris forige forlegz
gelze, v-partische widnesbyrd hafuer ladet
indstefne hūr med hūn hinde Sigselfe ofur

fol. 35^a

Mallene
Achesdatter
—
Haldvor Kroge

fol. 36^a

fanger Haldvor Kroge, som er at hūn
hannem for en Throldmand hafuer bestdybt
hafuer Kündet bewiße, hvilket hūn sig til
befrielse billigen hafde bürdt. Thil med
Hafuer Kongj: Maij Bygefouget icke bragt Unde-
Retning, om de udy acten indførte Prende-
Rior. Jom for Peder Schadberg er bortdøed
med videre som Iagen til oplysning hūn-
de geraade, Och formedelst jaadan Rigfig-
hed Mangærer, er mij for Varaget med Her-
Lougmand St Bartholomeus Haagenpus
Confentz Iagen til Nej anhændende - 6 Martij
at opstages, til hvilken tid hafuer Kongj: Maij
Bygefouget alt forindførte med meere som
Kienlig anfæs, at effterforiske och hūis elan-
ges for os i Retten da at Producere. Och fore-
leges endnu onomelke Mallene Aches datter
for omrörte widnesbijds til samme tid at lade
inltere, sin sigtelse afuer fanger til bewiße-
ning, Hvilket hūn v- forbijgangelig hafuer
at effterlyue, ja fremst hūn for ^{ne} dag icke
meer berörte fanges beskjæfting afur hinde
anlangende udy acten indførte Roroldoms
Sag, vil verre tilknygt med døb jeff Hoffle
effter Lougen sig at fralægge. Och hafuer ellers
meer bemelke Her Bygefouget igen for Retten
tillige med Mallene Aches datter och fanger
Haldvor Kroge at møde, jehab videre her ved-
inden handles det som Lougmefsig Kand
anfæs. Hvad devd Pretenderede omloftning
angaaer; da selval derom naar endelig dom udy
Sagen affiges en Rotmefsig Kündetze Ychee. —

fol. 39.^a

Dend 13 Martij A°=1684 om Eftermiddagen
er After Retten Holden paa Hafvanger Radhus
af veladde Kt President S: Christian Gram
welwisse foens Peijf Borgemester och Morkn
Sechueren Readmand udj. veladde Kt Louig=
mand S: Bartholomeus Haagenvens War=
werrelße . (Louiget de samme som var tilde 1½. 1684.)

Ma fol. 39^b

Afslutat

Mallene Aches-
dator

—

Haldvor Krage.

Belangende dend Sag Mellom Louig: Maij
Peijfouget Madz Hanjen Holm och Mallene
Achesdatter som fra sidstidens 6 Martij fram-
deelis forme delst indfallende Barjager til
i dag blef opstagen. Nidte nu igien i dette
bemelke Kt Peijfouget och fremlagde et Välag
af Protocollen jenijt 14 februario Sluttet, som
nu blef aplast, och i acken indfört bliffr, huib-
det befindes efter paaschriffens Louiglig for-
sijnd.

fol. 40^a

Derneft blef indgivens en beschickelse til Peter
Schadberg om de tre hör Jorn hand mist haftur
der hand och til stod mens icke derfor Mallene
ore Achesdatter eller nogens anden beclyftde
dakrit 5 Martij sidstidens.

Kuor efter Konof: Maij Peijfouget Prostterede
at effterof: Mallene Achesdatter icke effter jenij-
ste forelegelse med döb effter Louigen sig
fangens Sigelse haftur fralagt ej heller de om-
melte widnesbijrd sig til befridse, vdinden
kundes beclyfting imod fangen, haftur til idag
indstefst at kün da icke allene i Sagos bör
forbliffr, mens end och udj omloftning i Rin-
geffr maader anvendt 24 Rdr. at betale under

fol. 39^b Nam i hindes Middel efters hogen.

Her efters her imod at Siare mødte indkøfnes
Mallene Achesdatter och inlagde en Document
under Nøgle her i byen boende deris Hendre som
de Haldor et Schüdsmaal bemelte Mallene Aches-
datter mid deelt, i meering at de indkøfne
hinde andet at beprøjde end det som erlaigt os
med videre des formeld. Dat: 13. Ærleden =
12 Mar bij.

Mallene

Achesdatter

Haldor Krøge.

Bij fængden her imod formeendte, at i hør
wel Schüdsmaal ingen Land befry, mens
en hør bør juare til sine Gierninger, at de
Personer som denne Gambling buerdt imod
Hans Kong: May Hær Naadigste. Vtgifte for-
ordning om Gambling hafuer forgrabet, paa
deris Boes lod bør Straffes, och deng som des
hafuer Schrefæb imod Bijefchriferen haunem
aller Naadigste meddelte bestalling ved bør lig
bør Straffes, hør for Bijefængden sin tiltale
til en hør sig wil hafue forbekolden.

fol. 40^a Haldor Krøge, mødte for Retten och hafde videre
her ordindens at foregifie, mens begierke at
maatte lide for sine Misgierninger.

Da Efters Thiltale, gien Siars och denne
Sags beschaffenbed, befindes wij at denne Sag
foruehunligvidt beroer at fanger Haldor Krø-
møjen Krøge in Cistrede Mallene Achesdab-
sø for en Harolddoms Sag offuenlig hafuer be-
schyldt, som Hand dog omfieder igien sidstle-
den 14 februarij til en del hafuer fragoach ud-
det Hand da foregaf, at hafue overret Gr i

B. m. II (1683-86)

fol. 40^a Hofværet, och blæligt salt en del som icke haud
werre Sandfærdig, hvor ved befindes udj. Hans
bekendelige twelfmaal er indfalden, hvilken
hans Sigelse, som af han nem som en lang-
varmeden och v-dediche Mand er vhabt
wj icke vden nogen Langlig bewiis eller Kiedys-
gerning, hafuer Rundet for fulde Antage.

Huorfore nu her med for Retten er affagt, at
for ^{me} Mallene Achesdatter for deune beplijding
bor sy af werre, och deng icke at Romme
hinde til Nachdeel paa Ørlig Næfn och Rijchte i
nogen maader. Mens eftordj. hinc til
deune Proefs siell til en del hafuer gifuet
anledning udj. det at hinc for ^{me} Misdeder for
en Hvorlmand hafuer beplijdt, som hinc dag
idew hafuer afbedet, med vndfylling at
det af en Quindelig Enfoldig Hafsiged er
scheed, hvor ved Barfag er gifuet at berørke
fange i ja lang tid v-justificerib hafuer
benfiddet, som bijs fængden paa Hans Kong.
Nay meigne, en Remmelig omkøftning hafuer
for Barfaget; Huorfore hinc i flig fald i
bekøftning fra och til dommens indlös-
ning til bijs fængden = 16 Rd. inden 14 dage
schal betale, under Nam i Hindes Middel
efter Løugen.

fol. 44^b Anno 1684 deng 25 April war Værverrende
paa Stafangers Raadstue velædle och Høj-
achtbare Her President S: Chr. Gram
och welvise Morten Sehesteds Raadmand,

fol. 44^b

(Længrettes var fremstillet de samme som var tilstede 17. 2. 1684)

fol. 45^a

Midertidt at fanger Haldvor Raftmøllen Kroge, efter velædle och welbyrdig Her Commercij Raad och Ambtmann Daniel Knops schriftlig, paa Hans dom beschriften givne befalling af dato sidstleden 19 April, blev forhört, was tilhædde effter Hans Høj orver-dighed Bischoppen Doctor Jacob Jensen Jesu sines schriftlig ordre af dato i gaar fangers Sogneprest och Siale Søger, Haderlig och Wellerde Månd Her Olle Blomme Sogne-præst til Haalands præstegield, jaa och Haderlig och Wellerde Månd Her Hendrick Casperzen Roeszen Kilde med timer i Guds Ord her ved domkirchen, Hillige med Kongh: Slaj: Rijefangen Monsg: Mad Hansen Holm.

Huor effter fanger Haldvor Raftmøllen Kroge blev fremstillet och af for^{re} Haderlige Mænd Examineret sagde at en del af det Hand hafuer Sagt er liges och en del Sandheit, bekrænadt at hand war forleed til at for-juerge sin daab och Christendom, mens Hand icke vidste hvem det hafde gjort, om sider bekrænede paa Raftmøllens Stangeland, at hand haunem detil hafde forleed, och Peter Schadberg gaf haunem it half schillings brød, huor af hand blev forgjort.

Marike Klingsheij kom til haunens ved Reges Raen, och da hand vidde gaa hen til Hans Siale Søger och ville Klage sig

(Marie Klingeby)

B.m. 11 (1683-86)

fol. 45^a bød him Hannem hand iche schüle gaae,
 him schüle fly Hannem Herrens Engel som
 schüle forbiude hannem hand iche schüle
 Glage, BeKlaende ellers him kom hannem
 til at forsiæge daab och Christendom, blef
 ellers tilspurdt om hand kunde nogen Throl-
 dom, eller i sig Klæft at werre forfaren,
 der til hand juarede Nij, jagde ellers at hand
 hafde ellers intet noget at beklænde viden
 at Marthe Klinghuij Klaende Hannem at
 hand schüle gaae til Haardere fald, end
 hand fach da hand maatte staue schriff,
 jagde end ijdermeere at hand fach da hand
 maatte staue intet hafde at beklænde noget
 enten ud en ellers anden maade paa Nogen,
 mens begirk for Guds schielot at hand maatte
 bliue schielot her fra viderden, nuor effter
 Hand i viderlig forlenges, ja och at der
 maatte gaae bon af Predichekoden for han-
 nem, at wor Herre wille werre Hannem
 Naadig.

fol. 45^b

De tiidtide verrende fem Mænd (: Magens
 Johansens vindtager som er død:) Vafnlig
 Hans Simmensens, Jørgen Jepsens, Sofren
 Sørensens, Jacob Sandersens och Jens Jørsen
 och effter Kong: Maij: Bijsoungatz tilspurgelze
 beklænde, at de ej mindes at hafue hørt videre
 af Haldvor Kroge, den 26 November: jist alle-
 den, end som da blef Protoclerist, nuor
 paa de deris ad wiil aflegge, om nogen des
 schüle begire. Haldvor Kroge blef end
 ijdermeere af Kong: Maij Bijsoungatz tilspurdt

fol. 45^b

om nogen enten geistlig eller verdslig, hafde
ombedet eller forleidt hannem til at beskynde
nogen erlige folk, som deris erlig Næf och
Røchte Kunde anguelde, hvor til hand piarede
nogle gange Nej. For indførte Hederlige Kend
fore holdt och tilspurde fangen, om hand
træfde noget wider ons Hjertet hand da det
mi wille svigre, hvor til hand endnu ju-
rede Nej eftir at alt dette for hannem blyf-
oploft, begierde Joe for ioe bedre at maatte
døe.

Haldvor

Krage. -

(Mester Kragz)

Haldvor
Krage.
(Mester Kragz)

hund for da hand maatte jaa pligts,
fogte med ydermåne ab hand fore da hand
skulderblæs indtil hafde ab trænde myh-
menet sit; vi stranden maade paa stign,
men begink fo Guds pligts ab hand inette
blifte pligts hos fra stranden, hvor eftir
hand indelig fortvuges, ja oeo at den
maatte gaa bin af Indiæborten for han-
nen, at vor Hene wille have Hannen
Naadig.

fol. 45^b

De vobrude overinde fær Meld (Mlegz
Johann vnd Kragz som er død;) Døping
Hans Sønnerne, Jorgens Jensen, Zeph
Sifengen, Jacob Sanderson vnd paa Engen
sik eftir Læff: May: Rigepræstly blyfning
bestudte, at de ej mindes af huse blyf
af. Haldvor Krage, dandt 26 Novembr: paa
den, ved som da blyf Prostvært, han
paa de deris ad vis aflagte, om nogen del
piarle begire. Haldvor Kragz blyf end
ydermere af Kragz: May: Rigepræstly blyfning